

Budapestre vonatkozó ujságcikkek

Szerző: *Szegedi Emil*

Cím:

Az őrláng kialszik

Forrás: *de a Várban és a Dunakorzón megmarad a gázvilágítás*

Népszava

1958. XI. 4.

(Hely)

(Idő)

(Köt. v. füz.)

(Oldal)

Osztálvozás

Tá

665.7

Hely

Idő

1958

Személy

Helyszám

»A pesti belváros káprázatos fényözönben tündöklök... Alkonyórán tisztos honleányok és délceg ifjak, no meg a bámész-kodó pór nép előzőnlé az utcákat és szemkáprázva bámulá a tündéri illuminációt, az újkor csodáját a vakító gázlángfényt.«

Igy lelkendeztek a száz év előtti hírlapok, midőn a petróleumlámpák pislákoló utcai fényét kezdte kiszorítani a korszerű »Auer-láng«. »Nappali fényesség az éjszakában« — írta néhai hírlapíró elődünk és lélekbemarkoló szavakkal, költői mélabúval búcsúzott a »bűdös utcai kőolajmécsesektől«. Múzeumba utasítva a régi Pest-Buda kezdetleges közvilágítását.

Az első lépcsők: a gázvilágítást a petróleumot kiszorítja a gáz

Ki emlékszik ma már az egykori Pest utcai petróleumvilágítására? Vasoszlopon négy-sarkos üvegburában pislákoló a lámpa. A lámpagyújtógató sámlira állva előbb komótosan megtisztogatta a kormos cilindert, kézikannájából betöltötte a kincstári petróleumot, azután kénes gyufával lángra lobbantotta a lámpabelet. Pirkadatkor újra megjelent és kioltotta a fényeket.

119. U. A gázgyártás megkezdése után ugyanezekbe a burákba került a »gázégető szerelvény«. A főváros »káprázó fényruhát« öltött. Az első gázláncsor, úgy mondják, a Kecskeméti utcá-

ban és környékén ragyogott fel, azután Budán és csak lassan terjedt a külvárosok felé. A villanyvilágítás diadala véget vetett a gázfény terjedésének. Ennek ellenére 1930-ban még 16 000 gázlámpa állta a

versenyt Budapesten és 140 lámpagyújtógató indult el esténként tüzes pikával, aranyfényt csorgatni a Gellért szikláira és a kőszóló ielkek ódon budai utcáira. 1936-ban »modernizálták« a pesti gázvilágítást és bevezették a négylángú, újformájú villás lámpákat, 1937-ben pedig a fő útvonalakon a díszesebb függőlámpákat és az öntöttvas falikarokat, melyekből egy-egy még látható a budai és pesti utcákon.

Negyven „tűzember“ útnak indul

Ma már központi automata gyújtja meg és oltja el az utcai villanyfényt, és a gázláng egyre több utcában alszik ki — örökre. Mindössze 2125 gázlámpa ég esténként — mondják a Gázművek közvilágítási osztályán — 1147 Pesten és 978 Budán. Az Engels tér környékén november 31-én aludt ki végleg a neonkandeláberek közt szemérmesen pislákoló, öt öreg gázlámpa szelíd fénye. A lámpagyújtógatók egykori »nagy armádiája« 40 főre zsugorodott. A regényes »tűzemberek« — akik közül Szabó V. József 40 év óta megszakítás nélkül lámpakezelő — ösz-

szesen öt »örhelyiségbe« osztva várják nap mint nap az alkonyt, hogy elinduljanak 14—16 kilométeres útjukra fellobbantani a gázlámpák »őrlángját«. Így hívják szaknyelven — milyen gyönyörű szó — azt a kis lángot, amely a lámpatestben folyton ég és Szabó bácsi és társai tűzpálcája érintésére átadja a szikrát a fényt ontó Auer-égőnek.

Tizenhat kilométer egy nap, ez ötezer kilométer egy munkaévben, 40 év alatt kerekken

200 000 kilométer. Szabó V. József lámpakezelő ötször körülsétált volna már a földtekén, az egyenlítő mentén... Most 60 éves és nem haragszik a ragyogó versenytársra: a neontestek fényére, mert mint mondja — »a gázláng is megmarad«.

A gáz is halad a korrallal

A Műemlék Bizottság a Várban ragaszkodik a régi típusú, négy-sarkú lámpatestekhez és a korrhú ódon gázvilágításhoz. A liget szerelmestársainak sem kell aggódniuk, hogy a könnyen »leoltható és felgyújtható«, andalító gázfényt kiüzi az évszázados fák közül az ostoronyeles izzó indiszkréciója. A pesti Dunakorzón is a hagyományos gázvilágítást állítják vissza. Most építik újjá a gyöngyfűzért — de ez már fehérfényű lesz, mert a régi lámpatestbe új típusú, négylángú gombaégető-

fejeket helyeznek. Az Allatkertben is marad a gázláng, de új vezetéket építenek, modern lámpafejeket szerelnek fel. A gyújtás és az oltás automatikusan bonyolódik majd le. Mert a gázvilágítás is halad a korrallal és versenyképes. Ezt bizonyítja Budapest egyetlen ostoronyeles, nagy fényintenzitású gázlámpája, a Köztársaság téren a Gázművek központja előtt. Jó volna, ha a sötét budai alsó-rakpartot, a főváros eme »vak foltját« is ilyen modernizált gázfényvel derítenék fel. A vezetékek régen megvan, a kőbe vésett lámpahelyek csak az »őrlángot« várják...

Szegedi Emil